

Het Terrarium.

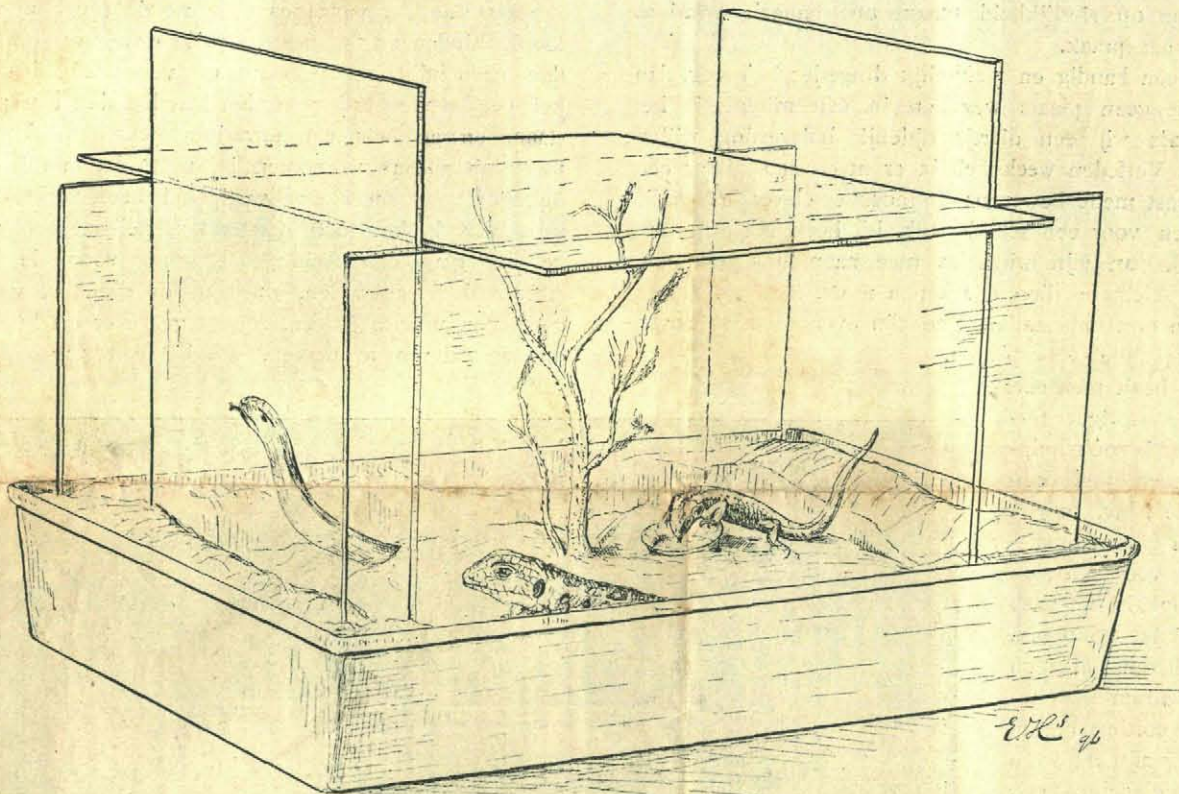
Waarde lezer of lezeres; als het van de winter op uw vrije middagen eens gebeurt, dat het te guur is om te wandelen of te fietsen, te donker om te lezen of te teekenen, te nat om schaatsen te rijden, en u bepaald geen lust in werken hebt of er al totaal mee klaar zijt, probeer dan eens een terrarium te maken.

Maar misschien weet een van u niet eens, wat dat voor een ding is, een terrarium. Nu, laat ik voor die enkele lezer, die dat nog niet weet, even zeggen, dat een terrarium een miniatuur-diergaarde is, net als een aquarium; met dit verschil, dat in een aquarium, te midden van

levende naturaliën maar voor 't koopen heeft. Zulke winkels hebben onze burens rechts en links bij honderden, alleen in Berlijn zijn er, meen ik, een dertig; in Londen veel meer.

Het allereenvoudigst terrarium is een gewone drops- of inmaakflesch, een goudvisch kom of iets dergelijks.

Daarmee kan een jonge beginner 't wel stellen; het onaangename daarvan is evenwel, dat ze rond zijn. Men ziet de dieren er niet door in hun gewone vorm, maar verwrongen door de straalbreking. Ook is het moeilijk de lucht te ververschen en de dieren van water te voorzien,

Hulp-terrarium, met hazelworm en hagedissen, (*Anguis fragilis*, *Lacerta agilis* en vivipara (jong).

fraaie waterplanten, dieren worden gehouden, zooals vischen, salamanders, watertorren, daphnia's, polypen en zoo al meer, — in een terrarium daarentegen herbergt men alleen dieren, die op 't land kunnen leven. Iedereen weet immers ook, dat *terra* aarde beteekent.

Nu heeft een terrarium veel voor boven een aquarium, althans voor iemand die pas met natuurliefhebberijen begint, en vooral ook voor iemand, die zijn dierentuin zelf wil samenstellen.

Een aquarium moet waterdicht gemaakt worden, en dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Ik hoop u dat ook te leeren, maar laat ik beginnen met het vervaardigen van een terrarium, eerst een heel eenvoudig, dan een sierlijker. Achtereenvolgens zal ik u dan de dieren leeren kennen, die ge er in kunt zetten. Voorloopig, alleen de Nederlandsche, later spreken we wel eens over de buitenlandsche, als er eens een winkel opgericht wordt, waarin men zulke

daar de opening van boven gewoonlijk erg nauw is en het glas te diep.

Veel beter zijn de platte vierkante glazen bakken die ge in een instrumentwinkel wel koopen kunt; die zijn echter vrij duur, als ge ze van een tamelijke grootte wilt hebben.

Dit terrarium moet gedekt worden, met gaas of met glas. Bestaat de bak zelf geheel uit één stuk glas, dan is een glazen deksel niet doelmatig, daar het de lucht bijna geheel afsluit, wat men merkt aan het beslaan van het glas; in zoo'n geval is gaas beter. Reeds veel doelmatiger is het terrarium waarvan u hier een schetsje ziet. Het bevalt me zoo goed, dat ik ieder kan aanraden er eenige te vervaardigen.

Dat kost zoo weinig moeite. Vijf even groote stukken vensterglas, een blikken of zinken bakje, wat zand of aarde en een vingerhoed, ziedaar het materiaal.

Kunt ge zelf blik of zink knippen, dan maakt ge natuurlijk ook het bakje zelf; het netwerk kunt ge u wel voorstellen, denk om de lipjes aan de opstaande vlakken, die zorgen moeten, dat het zand er niet door kan vallen; als ge soldeeren kunt, (dat moest eigenlijk iedereen kunnen) zijn die lipjes natuurlijk niet noodig. Anders levert u een blikslager een bakje van flinke afmetingen 2 bij 3 d.M. bijvoorbeeld voor een paar dubbeltjes. In dit bakje legt ge een laag zand of zand met goed droge aarde vermengd en daarin zet ge het glas. Tot meerdere stevigheid is het niet geheel overbodig een touwtje of een elastiek om het toestelletje heen te slaan; één om de glasplaatjes, die op hun langst en één om de plaatjes, die op hun kortste kant steunen. Dit staat niet bijzonder fraai, maar op sierlijkheid maakt ons fantasie-terrarium ook geen aanspraak.

Het is een handig en makkelijk dingetje; is 't leeg, dan neemt het geen plaats weg, en in één minuut is het opgezet, als wij een diertje tijdelijk huisvesting willen verleenen. Verleden week heb ik er nog een schilder een goede dienst mede bewezen; die moest een levende hagedis bestudeeren voor een schilderstuk, hij heeft het terrarium in de zak van zijn winterjas mee naar huis genomen. Als men kleinere dieren teekenen moet, is zoo'n glazen huisje dan ook onbetaalbaar; ze zijn even goed van boven als van ter zijde te bespieden.

Ook al bezit men een grooter en steviger terrarium, dan is zoo'n hulploodsje toch vaak een groot gerief; b.v. voor 't uitbroeden van hagediseieren of voor een ziek diertje. Ook is het vaak zeer moeilijk te zorgen, dat alle dieren van een groot terrarium hun behoorlijke portie voedsel krijgen. Er zijn altijd van die brutale schrokkers, die zich dadelijk volstoppen, tot ze niet meer kunnen — en andere bescheidene wezentjes, die geduldig wachten, of hun gulzige broers en zusters nog wat overwillen laten. Ge merkt gauw, wie die goedbloeds zijn; 't eenige middel, om ze in 't leven te houden is, ze afzonderlijk te voeren, en daartoe is ons glashuis bijzonder geschikt.

• Doortocht is er genoeg. Zorgt ge voor een klautertakje, en ook voor een groote schelp, een bloempotje of een stukje uitgeholde turf tot schuilplaats, dan hebben de

dierjes alles, wat ze verlangen; behalve de vrijheid natuurlijk; maar door 't leven van de diertjes te bestudeeren, kunnen we zorgen, dat ze dit gemis niet al te zeer gevoelen; een vingerhoed, of nog beter de holle stop van een inmaakflesch dient als drinkbakje, zoo noodig als badkuip. De schuilhoek is met opzet in de teekening weggelaten.

't Valt niet te ontkennen, dat zoo'n geïmproviseerd terrarium, hoe goedkoop, hoe geriefelijk ook, een zeer onstandvastig kunstproduct is.

Grootere stevigheid verkrijgt ge, wanneer ge op de bodem een laagje gipspoeder legt van een centimeter dikte hoogstens. Ge moet gips vragen uit een volle zak anders heeft het poeder allicht te veel water aangetrokken en dan houdt het geen glas.

Staan alle 4 glasplaatjes naar uw zin (ge kunt ze voorloopig binden en het dekglasje kan vooreerst wegblijven) dan bevochtigt ge langzaam en voorzichtig het gips, is het een stevige brij geworden laat het dan een paar uur staan, en ge hebt een terrarium gekregen, dat nu niet meer uit elkaar te nemen is, maar dat in ruil voor dit ongerief, veel meer standvastigheid heeft verkregen. Ja, misschien is het toch nog wel verstelbaar gebleven; als ge het glas een weinig beweegt voor de gipsapsteenhard is geworden, ontstaan er gleufjes, waarin de glasplaten precies passen, zoodat ge ze er uit kunt lichten om ze schoon te maken, wat bij een gemetseld huisje

Terrarium (fotografie).

Om een tak gekronkeld: een hazelworm, (heislant, blindslang). Vooraan, vrij onduidelijk: een hagedis. Links een bloeiende heistrui; links op de tafel: een Parnassia uit Heino (met 20 bloemknoppen).

natuurlijk niet zoo handig toegaat, als bij een, dat uit elkaar kan genomen worden. Maar schuif niet te veel, anders worden de gleuven te wijd en dan moet ge later toch lintjes of elastieken bandjes gebruiken, om het in elkaar storten te voorkomen.

Voor al voor 't gebruik in de kinderkamer of in school is dit cementeeren aan te bevelen.

Stopverf kan ook gebruikt worden; wie lust heeft, gebruikt bij één maar eens stopverf, bij een tweede gips. De maker kan dan zelf oordeelen, wat de voorkeur verdient. Mij dunkt, gips is beter. Lukt het op de bovengemelde manier niet dadelijk, meng dan eerst het poeder tot een dunne brij en laat het daarna in het bakje om de voet der glasplaten loopen.

Als we 't zoover gebracht hebben, komen we er vanzelf toe, onze krachten eens te beproeven aan een grooter en steviger woning voor onze beestjes.

Daar moet allicht de timmerman bij te pas komen, tenzij wij indertijd een complete tool-box als verjaarscadeau hebben gekregen. Zoo'n doos met echte, deugdelijke timmermanswerktuigen is een niet genoeg te waardeeren schat d.w.z. als de doos niet bij voorkeur op zolder staat; voor 't vervaardigen van een flink terrarium moeten er een paar goede schaven in zijn, en ten minste één, die in een plank en in latten een gleuf van minstens een centimeter diepte kan aanbrengen.

De bodemplank kan vierkant of langwerpig zijn, en dient uit zoo weinig mogelijk deelen te bestaan; de afmeting is b.v. 6 bij 8 d.M., al naar de plaatsruimte, waarover ge in uw woning te beschikken hebt.

In de vier hoeken steekt ge met een kleine beitel zuiver vierkante gaten; daarin komen de vierkante pooten, die ge eerst van gleuven hebt voorzien. Koop krimp vrij hout anders hebt ge later veel last, want de glazen moeten zonder al te nauw te sluiten van boven in de gleuven geschoven kunnen worden. Het glas moet nauwkeurig op maat gesneden worden, dat begrijpt ge wel; denk er om, dat de hoogte iets langer moet zijn dan de hoogte van de staande pooten; want het uitstekend randje glas moet passen in de gleuven van de dekranden.

Tot zoover kan alles door een matig handige jongen klaargespeeld worden; maar de laatste loodjes wegen het zwaarst; het deksel is het moeilijkst te maken; wie evenwel te vreden is met een deksel zooals op de fotografie te zien is, kan met de raad en de voorlichting van een timmerman zoo 'n dingetje wel samenflansen. Als dekplaat kan men glas nemen, maar de voorkeur verdient fijn metaalgaas. Wel sluit ons terrarium niet luchtdicht, maar het mag toch ook niet zooveel kier hebben, dat wormen en vliegen kunnen ontsnappen; zoodat een glasplaat het de beestjes al te benauwd zou maken.

Zinken randen gegolfd of effen zijn in alle afmetingen te koop, voor 't geval, dat ge het hout netjes wilt aankleeden.

Een onberispelijk terrarium hebt ge nu evenwel nog niet; de grootste last is, dat ge altijd het deksel moet afnemen, om met de handen dieren binnen of buiten te brengen en planten te verschikken of te begieten, en dat

is, wanneer 't terrarium niet op de vloer staat, alleen voor een reus niet ongemakkelijk.

Daarom vind ik het beter een der zijden door een deur te vervangen. Scharnieren aanbrengen, die de last van een glasje torsen kunnen, is echter iedermans werk niet; raadpleeg daarbij dus een knapper kameraad of anders een timmerman.

Ook kunt ge 't glas van een der zijwanden, de deur b.v. (die is dan meteen wat lichter) door stramiengaas of door neteldoek vervangen. Dit heeft het voordeel, dat er meer lucht in 't terrarium kan doordringen, doch het nadeel, dat de koude, gevoelige dieren op de gewone tijd hun winterslaap beginnen. En juist in de winter zoolang 't niet sterk vriest ten minste, geeft een terrarium in 't studeerkamertje zoo'n gezellige inkijk. Maar ge kunt twee vliegen in een klap slaan door toch de gleuven van de deur aan te brengen, deze alleen 's zomers met neteldoek te bespannen en tegen de winter 't glas er in te schuiven.

Nu zijn er wel terrariums te koop en ook wel zelf te maken, die gestookt kunnen worden; die dingen zijn echter zeer duur en bovendien geven ze vaak meer last dan lust; er is te veel mechaniek aan. Het eenvoudigste is wel, een dubbele bodem aan te brengen (de holte voor een lade dus eigenlijk) en daarin een zinken warm-waterstoot te schuiven. Die moet er opzettelijk voor vervaardigd worden, dat spreekt; zulke dingen zijn in ons land niet te koop. Bij strenge koude vult ge de stoot met heet water; de diertjes gevoelen zich dan heel lekker en blijven de winter door monter. Toch is dit alleen noodzakelijk als ge dieren houdt, die in warme landen leven, pracht-kikkers of tropische reptielen e.d., maar zoover zijn we nog niet.

Een volgende keer zal ik u het een en ander vertellen, dat ge noodig hebt te weten, om zelf een aquarium te maken, en dan beginnen we maar vast met de planten en dieren, waarmee ge uw zoölogische tuin bevolken kunt. De meeste slapen op dit oogenblik diep in de aarde maar tegen de tijd, dat ge ze vangen en verzorgen gaat, weet ge dan al iets van hun levenswijze. Zonder daar althans iets van te weten, moet ge geen dieren houden; zonder het te weten of te willen zoudt ge uw pleegjes martelen. Als er plaats is, zullen we, met de volgende maand te beginnen, in eenige afleveringen een klein opstelletje zetten over de levenswijze en de verzorging van bewoners van een terrarium. We geven dan meteen nog verdere aanwijzingen voor vervaardiging en onderhoud van hun woning.

Wie iets extra's heeft uit zijn ondervinding doet ons natuurlijk een groot plezier met de inzending van berichtjes; vragen zullen we zoo spoedig en naar ons beste weten beantwoorden, begin maar vast met het klaarmaken van de woning. Onze Nederlandsche winter is gewoonlijk veel korter dan men meent; 't ijs is nog niet geheel verdwenen, of de zevenslapers ontwaken, en dan is het juist de beste jachtijd.

E. H.